

Особливості застосування інформаційних інструментів при формуванні портфеля екологоорієнтованих інноваційних проектів на регіональному рівні*

О. В. ШКАРУПАⁱ, І. В. Буричⁱⁱ

Сучасні тенденції господарювання відзначаються ризиковими факторами, що ставить під загрозу можливість сталого розвитку регіону. За такої ситуації актуалізуються питання теоретичного і науково-методичного підходів до стратегічного планування дій щодо формування портфеля інноваційних проектів, які б дозволяли реалізацію економічно обґрунтованих проектів при одночасному врахуванні їх екологічної безпеки та орієнтованості на сталий розвиток. Проблеми формування портфеля інноваційних проектів, що виникають у сучасних умовах господарювання, є важливим фактором розвитку економіки природокористування й охорони навколишнього середовища на регіональному рівні. Необхідність прийняття управлінських рішень і узгодження еколого-економічних інтересів бізнесу і суспільства спонукає до розгляду особливостей застосування інформаційних інструментів при формуванні портфеля еколого-орієнтованих інноваційних проектів на регіональному рівні. У цьому дослідженні визначено основні тенденції формування портфеля проектів та особливості застосування інформаційних інструментів у цьому процесі, розроблено ключові функціональні етапи формування портфеля екологоорієнтованих інноваційних проектів на регіональному рівні.

Ключові слова: економічний суб'єкт, елемент розвитку, економічний інструментарій, інформаційні інструменти, екологоорієнтовані інноваційні проекти, портфель.

УДК 332.14:502.131.1

JEL коди: R58, Q56, Q58

Вступ. Сучасним еколого-економічним напрямом розвитку на регіональному рівні в цілому та окремих підприємств зокрема є ресурсозбереження і екологоорієнтованість проектів, що в умовах конкурентного середовища є стратегічно важливим управлінським рішенням.

При цьому сучасні тенденції розвитку світової економіки свідчать про швидкий розвиток інноваційної та інвестиційної діяльності. Разом із тим усвідомлення важливості вирішення екологічних проблем, пошуку екологоорієнтованих проектів та ресурсозберігаючих технологій свідчить про необхідність урахування екологічних аспектів у загальноекономічній та фінансовій політиці та вдосконалення природоохоронного й податкового законодавства. В таких умовах особливої актуальності набувають процеси формування бізнес-портфеля інноваційно-інвестиційних проектів.

Розвиток системи формування та управління бізнес-портфелем як окремого

ⁱ Шкарупа Олена Василівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та бізнес-адміністрування Сумського державного університету;

ⁱⁱ Бурич Іван Васильович, технік I-ї кат. кафедри економіки та бізнес-адміністрування Сумського державного університету.

*Матеріал публікується в рамках НДР «Фундаментальні основи екологобезпечної трансформації регіональних еколого-економічних систем» (№ д/р 0111U003564).

© О. В. Шкарупа, І. В. Бурич, 2014

підприємства, так і регіону в цілому може сприяти вирішенню соціально-економічних проблем, у тому числі проблем працевлаштування, якості життя, прибутковості проектів, розвитку екологічно спрямованих виробництв, посиленню експортного потенціалу, поліпшенню іміджу України як виробника і експортера органічної продукції.

Поглиблення ринкових перетворень в Україні викликає необхідність адекватної перебудови інформаційного забезпечення процесів управління в усіх сферах суспільного життя, в тому числі і бізнесі. Визнаним фактом є теза про те, що найважливішим ресурсом ринкової економіки є інформація. Недостатньою мірою у країні розвинута, за світовими мірками, система збору, обробки, систематизації економічної інформації та своєчасної передачі її споживачам у належному вигляді. Мова йде не лише про доступність, швидкість отримання та якість інформації, а й про значні витрати коштів і часу на передачу, перетворення такої інформації та прийняття на її основі управлінських рішень.

Глибокий аналіз накопиченої підприємствами інформації дозволяє правильно вибрати стратегію розвитку і зміцнення своїх позицій на регіональних і світових ринках. Орієнтирами перспективи тут можуть бути науково-технічна, патентна, законодавча й інша не менш важлива інформація. На основі цієї інформації уявляються можливим обрати перспективні способи, матеріали й технології виробництва нових виробів, своєчасно підготувати персонал до виконання інноваційних проектів. Інформація поряд із такими важливими для економіки компонентами, як енергія, сировина та матеріали, стає стратегічним ресурсом.

Постановка проблеми. Питання теоретичного розроблення й обґрунтування формування портфеля екологоорієнтованих інноваційних проектів для забезпечення екологічної безпеки та активізації інвестиційно-інноваційних процесів на регіональному рівні потребують значної уваги. Потреби практики екологічно безпечного господарювання зумовлюють актуальність цього дослідження в контексті формування бази даних регіону із подальшим формуванням портфеля проектів регіону, яка б дозволяла акумулювати і регулювати виконання екологоорієнтованих інноваційних проектів у системі управління регіоном.

У зв'язку з цим виникає потреба у визначенні концептуальних основ формування портфеля екологоорієнтованих проектів на рівні регіону із подальшим їх оцінюванням та визначенням екологічної та соціально-економічної доцільності за допомогою інформаційних інструментів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Наукові основи формування портфеля бізнесів підприємств заклали такі відомі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: І. Ансофф [1], Г. Бірман [3], П. Дойль [5], Б. Карлоф [6], С. Майєрс [7], Г. Мінцберг [8], С. Оборська [9], У. Шарп [12] та багато інших. Головним чином, наукові праці цих учених стосуються проблем бізнес-портфеля в контексті формування стратегії підприємства, стратегічного менеджменту та маркетингу. В цілому в науковому середовищі зроблено вагомий внесок в економічну теорію і методологію формування інвестиційно-інноваційної стратегії підприємств, але не розкрито теоретичних науково-методичних положень, властивих макроекономічному рівню формування бізнес-портфеля.

Метою статті є визначення особливостей застосування інформаційних інструментів при формуванні портфеля екологоорієнтованих інноваційних проектів на регіональному рівні. У рамках зазначеної мети виокремлюються завдання щодо визначення

концептуальних основ формування портфелю екологоорієнтованих інноваційних проєктів на регіональному рівні та визначення системи інформаційних інструментів, які для цього використовуються.

Результати дослідження. Як правило, управлінські рішення реалізуються в Україні через місцеві органи влади, що уповноважені найбільш предметно підходити до виконання принципів екологічно збалансованого розвитку. "Думати глобально, діяти локально" – цей девіз повинен стати девізом життя не лише кожного мешканця, а через систему регіонального управління втілюватися у життя країни.

На рівні регіону здійснюється політика охорони довкілля, забезпечення екологічного балансу території, соціо-еколого-економічної рівноваги. На регіональному рівні найбільше переплітаються бізнесові, екологічні й інші інтереси суспільства. Тому регіональні органи влади мають велике значення як управлінський механізм взаємодії суспільства і природи.

М. Бережна [2] виділяє стратегічні завдання місцевих органів влади, які повинні передбачати: створення місцевою системою механізму гармонійного співіснування населення і природи, формування екологічної свідомості і культури населення; інформування людей про набутий міжнародний і вітчизняний досвід гармонійного співіснування із природою, про досягнення ландшафтної рівноваги із використанням механізмів і структур громад, про можливі труднощі і перспективи гармонійного розвитку; подолання екологічної несвідомості, інерції споживацького ставлення до природи, психології "господаря природи"; формування ланок екологічного активу, у середовищі якого із часом могли б з'явитися необхідні організатори екологічних справ; формування середовища місцевого екологічного підприємництва і надання різної підтримки і доступу до природоохоронних місцевих фондів; проведення систематичного екологічного тренінгу на базі місцевих навчальних закладів; регулярні тематичні обговорення місцевих екологічних проблем, поновлення зворотних і позитивних (на вищому рівні) зв'язків між місцевим населенням (організація екологічних гуртків, клубів, центрів екологічної зайнятості молоді тощо).

Мета регіонального екологічного управління полягає у виконанні формальних еколого-економічних функцій у цілому, у створенні та підтримці функціонування неформальної системи місцевих екологічних ініціатив, екологічного самоврядування, а також у забезпеченні розвитку інформаційно-організаційної інфраструктури для реалізації екологічно орієнтованих бізнес-ініціатив. При цьому особлива увага повинна приділятися питанням координації дій місцевих установ, недержавних інституцій, громадськості та бізнесу для всебічного розуміння загальної стратегії розвитку регіону.

На наш погляд, необхідно провести комплексну оцінку природно-ресурсної та ринкової інфраструктури регіону, розробити стратегічні завдання щодо впровадження ресурсозберігаючих та екологічно безпечних технологій, визначення напрямів розвитку ринку екологічних товарів та послуг, переорієнтації окремих видів діяльності для більш активного залучення іноземних інвестицій у регіон.

Бізнес-сектор регіону повинен сприяти затвердженню комплексного системного підходу для виконання різнопланових завдань, а саме: до планування, розвитку, утримання у належному стані інфраструктури для забезпечення якісного водопостачання, санітарії, підтримки системи утилізації відходів та ін.

Посилення координації дій органів влади і бізнесу можливе на основі формування портфелю екологоорієнтованих інноваційних проєктів на регіональному рівні. В теорії управління аналіз бізнес-портфелю (portfolio-management) став популярним на початку

80-х рр. XX століття. Язлюк Б. [15] пов'язує це із популярністю на той час школи позиціонування (М. Портера) у стратегічному управлінні. Але концептуальних та системних досліджень із цієї тематики на рівні регіону не було, увага приділялася лише окремим аспектам управління бізнес-портфелем підприємства. Разом із тим застосування окремих положень і моделей управління бізнес-портфелем у практиці стратегічного управління набуло розвитку, що виявило низку проблем, що пов'язані із відставанням теоретичної бази для здійснення ефективного управління [15]. Виникає необхідність комплексного розгляду процесу управління бізнес-портфелем регіону з урахуванням останніх наукових напрацювань у сфері стратегічного екологічного менеджменту та управлінської науки в цілому, а також з урахуванням реалій розвитку конкуренції у галузевих, міжгалузевих, внутрішніх і міжнародних ринках.

На наш погляд, портфель еколого-орієнтованих інноваційних проєктів – це база даних, що акумулює сукупність стратегічних бізнес-груп, окремих бізнесів або проєктів, насамперед інноваційних, що існують у рамках однієї стратегії розвитку регіону (стратегії сталого розвитку та «зеленої» економіки) і націлені на досягнення соціо-еколого-економічних результатів.

Першочергове завдання регіональних органів влади – створити оптимальний бізнес-портфель, який максимально поєднується із перевагами підприємств регіону і водночас, є перспективним напрямом у підвищенні його інвестиційної привабливості та виходу на нові ринки.

Наявність бізнес-портфеля екологоорієнтованих інноваційних проєктів на регіональному рівні потрібно розглядати як фактор його стійкості, адже він виконує цільову функцію центру відтворення інвестиційних процесів на регіональному рівні. Він виступає інтегровальним чинником, що об'єднує вивчення екологічно орієнтованих інноваційних процесів, технологій, процесів створення продукту, способів організації роботи та фінансування для сталого розвитку. Головний засіб реалізації цілей управління бізнес-портфелем – екологічна політика регіону.

Еколого-економічні аспекти управління бізнес-портфелем регіону повинні формуватися згідно з цілями сталого розвитку. Для вдосконалення цього процесу в Україні необхідно врахувати напрямки:

- активного розвитку сталого розвитку регіону на основі відтворювальної економіки. Головні принципи – зниження кількості використання ресурсів, повторне використання та інтенсифікація ресурсів за рахунок використання нових технологій виробництва, економії ресурсів ат ресурсощадних технологій;

- удосконалення і посилення позицій використання еколого-економічного інструментарію при прийнятті рішень, зокрема індивідуально для окремих бізнес-проєктів;

- збільшення вкладень у наукові екологоорієнтованого дослідження з урахуванням нових завдань і цілей з реалізації стратегії сталого розвитку регіону в цілому.

Формування портфеля екологоорієнтованих інноваційних проєктів передбачає застосування портфельного планування та управління на рівні регіону для повного розуміння того, чим фактично є портфель бізнесів (та окремих проєктів), кожен з яких повинен здійснювати певний вклад у сукупний еколого-економічний ефект для реалізації стратегії сталого регіонального розвитку. Процес формування може бути поділений на декілька функціональних етапів, що в цілому сприяє формуванню екологічного ринку та екологічної підприємницької діяльності:

1. Формування способів, за допомогою яких визначаються напрямки розвитку

екологічно орієнтованого бізнесу. Результатом цього процесу є виділення стратегічних зон екологічно збалансованого господарювання, удосконалення організаційної структури та визначення специфічних умов.

2. Виділення стратегічних зон екологічно збалансованого господарювання в портфельній матриці залежно від значення характеристик конкурентних позиції бізнес-проєктів, інвестиційної привабливості продукту чи послуг.

3. Присвоєння кожній стратегічній зоні господарювання «стратегічної місії» з урахуванням її цілей, завдань, визначення фінансових ресурсів.

4. Акумуляція та розподіл екологоорієнтованих бізнес-проєктів у рамках портфельної матриці із секторальним розподілом та визначенням місії проєктів.

5. Оптимізація розподілу фінансових ресурсів між екологічно орієнтованими проєктами та оцінка результатів.

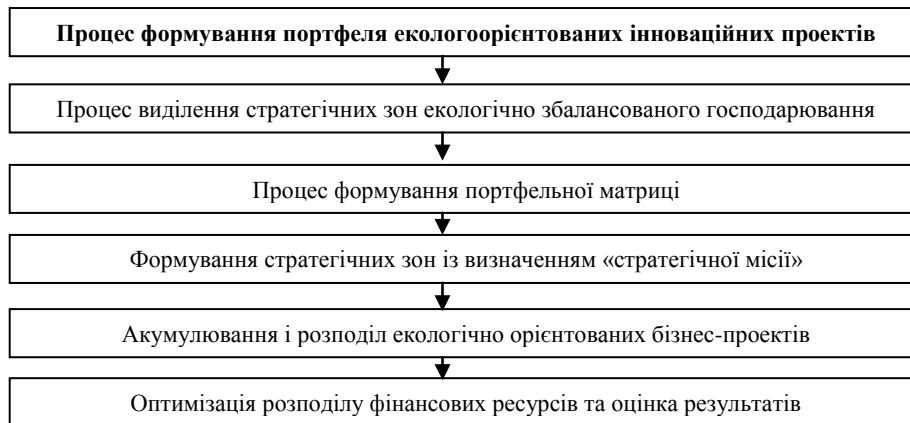

Рис. 1. Схема формування портфеля екологоорієнтованих інноваційних проєктів на регіональному рівні [авторська розробка]

Необхідно зазначити, що модель формування портфеля сприяє створенню додаткової економічної цінності на основі управління взаємозв'язками та узгодженості цілей у системі «влада-бізнес-суспільство», сприяє стійкій участі громадськості у процесі відбору проєктів розвитку регіону, створенню таким чином синергетичних ефектів. При цьому питання досягнення синергетичних ефектів є досить складним завданням та потребує додаткового дослідження.

Вирішення економічних проблем формування та управління бізнес-портфелем регіону на основі принципів сталого розвитку можливо за рахунок:

– збільшення підвищення попиту і зацікавленості населення у виробництві екологічно чистих товарів і послуг;

– популяризація та забезпечення сировиною для виробництва альтернативних джерел енергії, зокрема біопалива;

– впровадження системи екологічного менеджменту на підприємствах, що є складним і динамічним процесом і торкається економічних, виробничих, соціальних, психологічних, освітніх та інших аспектів діяльності як окремих підприємств і корпорацій, так і регіонів України;

– формування системи інформаційного забезпечення регламентації, акумулювання та реалізації екологоорієнтованих проектів на регіональному рівні, які об'єднані одним завданням;

– формування мотиваційного інструментарію щодо розвитку екологічно орієнтованих проектів на підприємстві з подальшим формуванням бізнес-портфеля та просування його на регіональний рівень;

– підвищення ефективності фінансування і використання внутрішніх і зовнішніх інвестицій, отримання коштів у рамках державних і регіональних цільових екологічних програм, програм соціально-економічного розвитку регіону.

Наведені принципи можуть бути реалізовані за допомогою інформаційних інструментів для:

– прискорення управлінських дій у сфері комплексної політики щодо створення інформаційних програм для акумулювання екологоорієнтованих проектів, пов'язаних із розвитком ринкової інфраструктури, на основі аналізу їх еколого-економічної ефективності та оцінки загального впливу на сталий розвиток регіону;

– застосування інформаційних засобів щодо методів оцінки ефективного попиту на екологоорієнтовані проекти з використанням як критеріїв вибору комплексних даних і тих, що стосуються сталого розвитку регіону;

– підвищення інформованості про заходи, засоби, підходи, вигоди та систему мотивації для забезпечення формування портфеля екологічно орієнтованих проектів;

– залучення професійних кадрів, що мають відповідну кваліфікацію в галузі комплексного оцінювання проектів, планування виробництва та послуг, реалізації ефективних інвестиційних програм, розвитку екологічно раціональних і соціально прийнятних заходів;

– зміцнення економіко-організаційного потенціалу органів влади і управління на підприємствах для забезпечення комплексного надання своєчасної інформації у межах формування портфеля екологоорієнтованих проектів;

– розвитку інституціональної системи та удосконалення відповідних юридичних і нормативних документів, у тому числі тих, що стосуються механізмів комбінованого інвестування, для сприяння мотивації бізнес-сектору.

Для отримання необхідної інформації при реалізації зазначених етапів менеджерам потрібні особливі інформаційні інструменти. Деякі з них існують уже досить давно, але питання користування ними для управління портфелем проектів ставиться вперше. Інформаційні інструменти з часом модифікуються, з'являються нові методи та інструменти інформаційного забезпечення проектів і програм.

У контексті цього дослідження під інформаційними інструментами необхідно розуміти сукупність методів, процесів і програмно-технічних засобів, що забезпечують збір, обробку, зберігання, відображення та управління інформацією з метою формування портфеля екологоорієнтованих проектів на регіональному рівні для розвитку та удосконалення регіональної економіки, активізації екологічної політики, розширення сфери діяльності бізнесу, підвищення ефективності проектів регіонального соціо-еколого-економічного розвитку, підвищення цілісності суспільних відносин у регіоні.

Можна стверджувати, що до цього часу український ринок бізнес-інформації не набув достатнього розвитку як найголовніший елемент у забезпеченні конкурентоспроможності економіки, а тенденція розширення переліку завдань і послуг, що вирішуються за допомогою сучасних засобів комунікації, має позитивну динаміку.

Інформаційні технології у сфері малого й середнього бізнесу безперервно удосконалюються і поповнюються новими програмними продуктами та інформаційними системами, що ускладнює процес адаптації підприємств до ринкових умов.

Інформаційні інструменти можуть бути застосовані залежно від покладених на них функцій при формуванні портфелю екологоорієнтованих проектів. Наприклад, застосування та розроблення інтернет-сайтів та інформаційного порталу, застосування інформаційних інструментів ЗМІ, використання інформаційного наповнення «стін» соціальних сайтів тощо.

Шевчук І. та Васьків О. відносять до можливих точок прикладання інформаційних інструментів і технологій їх впливу на регіональну економіку: інформаційне управління в цілому, технічне забезпечення, мережі зв'язку, загальні й електронні обчислювальні засоби, методи й моделі, програмне забезпечення й пакети прикладних програм [13; 14]. Вони зазначають, що «...метою інформаційних технологій управління є задоволення інформаційних потреб усіх без винятку суб'єктів регіональної економіки, особливо суб'єктів, що здійснюють управління регіональною економікою та приймають рішення щодо її розвитку та соціально-економічного зростання регіону в цілому» [13].

Інформаційні інструменти експертних систем та прийняття рішень забезпечують якісно новий підхід до організації взаємодії людини й комп'ютера через відповідну систему підтримки прийняття рішень, у результаті чого створюється цілком нова інформація для прийняття управлінських рішень. Крім того, управлінські рішення, прийняті на різних рівнях управління, часто повинні координуватися. Функціональне призначення такого типу інструментів полягає саме в координації осіб, що приймають рішення як на різних рівнях управління, так і на одному рівні. Експертні системи дають можливість фахівцям отримувати консультації експертів із будь-яких проблем, з яких у них накопичені знання. Технологія експертних систем передбачає можливість одержувати як вихідну інформацію не лише рішення, але й необхідні пояснення [13].

Система управління портфелем екологоорієнтованих інноваційних проектів на регіональному рівні повинна використовувати сучасні технології і застосовувати спеціалізовані програмні продукти.

У праці [11] детально наведені інформаційні комплекси, які потребують особливої уваги у сфері формування портфелю інноваційних проектів:

Allplan – інформаційний комплекс, що являє собою єдиний інструментальний засіб проектування. Спектр його функціональних можливостей надзвичайно широкий і різноманітний, він охоплює всі етапи проектно-конструкторських робіт: від попереднього проектування до детальної розробки проектних планів.

Project Expert – програма дозволяє «прожити» плановані інвестиційні рішення без втрати фінансових коштів, надати необхідну фінансову звітність потенційним інвесторам і кредиторам, обґрунтувати для них ефективність участі в проекті. Незамінний для створення і вибору оптимального плану розвитку бізнесу, опрацювання фінансової частини бізнес-плану, оцінки інвестиційних проектів. Ця програма дозволяє моделювати діяльність різних галузей і масштабів – від невеликих венчурних компаній до холдингових структур.

PrimeExpert – актуальний підхід до планування, аналізу і прийняття інвестиційних рішень. *PrimeExpert* призначений для фінансового моделювання й оцінки планованої діяльності компанії з урахуванням зниження фінансових ризиків. Закладений у *PrimeExpert* вартісний підхід дозволяє пов'язати у фінансові моделі компанії, проекти

забезпечення операційної ефективності та мінімізацію обсягу й вартості використаного для цього капіталу.

MS Project – інструмент візуалізації планів, розподілу ресурсів за завданнями, відстеження прогресу й аналізу обсягів робіт для вирішення завдань управління як окремими проектами, так і портфелями проектів, який допоможе керівникам проектів, керівникам портфелів проектів та керівникам підприємств ефективно планувати і відстежувати заплановані заходи в обраній галузі.

Таким чином, комплексна система застосування інформаційних інструментів здатна дати миттєвий і потужний поштовх до формування портфеля екологоорієнтованих інноваційних проектів на регіональному рівні, забезпечити швидкий обмін даними, знизити матеріальні витрати, скоротити терміни реалізації проектів. Очікуваний ефект від впровадження застосування інформаційних інструментів:

- значне скорочення термінів розроблення інноваційних проектів і, як наслідок, підвищення продуктивності праці бізнес-сектору в галузі охорони довкілля;
- підвищення якості взаємовідносин у системі «влада-бізнес»;
- якісне підвищення рівня контролю за ходом реалізації проектів завдяки використанню системи управління даними.

Висновки і перспективи подальших наукових розробок. Сталий розвиток регіону сьогодні залежить від високого рівня інноваційного бізнес-потенціалу підприємств, що містить у собі: науковий, виробничий і підприємницький потенціал. Впровадження інформаційних інструментів є завжди складним процесом для будь-якої організації. Для створення реальних умов для розвитку конкурентних інформаційних переваг у межах інноваційної моделі розвитку регіону доцільно насамперед звернути увагу на створення механізмів застосування інформаційних інструментів.

- Для створення конкурентних інформаційних переваг для бізнесу необхідно:
- створити умови для капіталізації інтелектуальної власності;
 - створити систему мотивації, яка сприяла б процесам інвестування та розвитку венчурних інноваційних фірм і проектів;
 - розробити систему інформаційного забезпечення при наданні державних гарантій кредитуванню перспективних інноваційних проектів.

Література

1. *Ансофф, И.* Стратегическое управление / И. Ансофф. – М.: Экономика, 1989. – 519 с.
2. *Бережна, М. В.* Екологічна відповідальність суб'єктів підприємництва в системі рівноважного розвитку регіону / М. В. Бережна // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності, випуск 1 (10). Т1 – 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Tpaev_2014_1\(1\)_59.pdf](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Tpaev_2014_1(1)_59.pdf)
3. *Бирман, Л. А.* Стратегия управления инновационными процессами / Л. А. Бирман, Т. Б. Кочурова. – М.: Дело АНХ, 2010. – 144с.
4. *Бирман, Г.* Экономический анализ инвестиционных проектов / Г. Бирман, С. Шмитд; пер. с англ.; под. ред. Л. Н. Белых. – М.: Банки и биржи. ЮНИТИ, 1997. – 439 с.
5. *Дойль, П.* Маркетинг, ориентированный на стоимость / П. Дойль.; пер. с англ.– СПб.: Питер, 2001. – 167 с.
6. *Карлоф, Б.* Деловая стратегия. Концепция, содержание, символы / Б. Карлоф.; пер. с англ. – М.: Экономика, 1991. – 77 с.
7. *Майерс, С.* Принципы корпоративных финансов / Р. Брейли, С. Майерс. – М.: Олимп-Бизнес, 2008. – 1008 с.

О. В. Шкарупа, І. В. Бурич. Особливості застосування інформаційних інструментів при формуванні портфелю екологоорієнтованих інноваційних проектів на регіональному рівні

8. *Минцберг, Г.* Школы стратегий. Стратегическое сафари: экскурсия по дебрям стратегий менеджмента / Г. Минцберг, Б. Альстрэнд, Дж. Лэмпел. – СПб. : Питер, 2000. – 336 с.
9. *Оборська, С. В.* Концептуальні засади формування системи антикризового управління промисловим підприємством / С. В. Оборська // Вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка". – 2008. – № 628. – С. 592–595.
10. *Семко, І. Б.* Управління портфелями енергетичних проектів сучасного підприємства в програмному середовищі MS PROJECT [Електронний ресурс] / І. Б. Семко. – Режим доступу : http://www.knuba.edu.ua/doc/zbirnyk1/urss8_pdf/50-54.pdf.
11. *Тесля, Ю. М.* Джерела формування інформаційного середовища девелоперської компанії [Електронний ресурс] / Тесля Ю. М., Гоц В. В., Гоц Х. М. – Режим доступу : <http://urss.knuba.edu.ua/zbirnyk-7/article-240>.
12. *Шарп, У. Ф.* Инвестиции / У. Ф. Шарп [и др.]. ; пер. с англ. – М. : ИНФРА-М, 1997. – 1024 с.
13. *Шевчук, І. Б.* Теоретичні аспекти розвитку і застосування інформаційних технологій в економіці та управлінні: мезо- та макрорівень / І. Б. Шевчук, О. М. Васків. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sworld.com.ua/simpoz2/82.pdf>.
14. *Шевчук, А. В.* Інформаційні технології в забезпеченні соціально-економічного розвитку регіону : монографія / А. В. Шевчук ; відп. ред. : Л. К. Семів. – Л., 2007. – 139 с.
15. *Язлюк, Б. Л.* Стратегічне управління інвестиційно-інноваційним бізнес-портфелем підприємства у сфері малого підприємництва / Б. Л. Язлюк // Галицький економічний вісник. – 2011. – № 2 (31). – С. 56–63. (проблеми мікро- та макроекономіки).

Отримано 12.10.2014 р.

Особенности применения информационных инструментов при формировании портфеля экологоориентированных инновационных проектов в регионе

ЕЛЕНА ВАСИЛЬЕВНА ШКАРУПА*

ИВАН ВАСИЛЬЕВИЧ БУРИЧ**

**кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры экономики и бизнес-администрирования
Сумского государственного университета
ул. Р.-Корсакова, 2, г. Сумы, 40007, Украина,
тел.: 00-380-542-332223, e-mail: elenashkarupa@gmail.com*

***техник I кат. кафедры экономики и бизнес-администрирования
Сумского государственного университета
ул. Р.-Корсакова, 2, г. Сумы, 40007, Украина
тел.: 00-380-542-332223, e-mail: i.burych@mail.ru*

Современные тенденции хозяйствования отмечаются факторами риска, что ставит под угрозу возможность устойчивого развития региона. В такой ситуации актуализируются вопросы теоретического и научно-методического подхода к стратегическому планированию действий по формированию портфеля инновационных проектов, позволяющих реализовать экономически обоснованные проекты при одновременном учете их экологической безопасности и ориентированности на устойчивое развитие. Проблемы формирования портфеля инновационных проектов, которые возникают в современных условиях хозяйствования, являются важным фактором развития экономики природопользования и охраны окружающей среды в регионе. Необходимость принятия управленческих решений и согласования эколого-экономических интересов бизнеса и общества побуждает к анализу особенностей применения информационных инструментов при формировании портфеля экологоориентированного инновационных проектов в регионе. В данном исследовании определены основные тенденции формирования портфеля

Elena V. Shkarupa, Ivan V. Burych. Peculiarities of Application of Information Instruments in the Formation of Eco-Oriented Portfolio of Innovative Projects in the Region

проектов в регионе и особенности применения информационных инструментов в этом процессе, разработаны ключевые функциональные этапы формирования портфеля эколого-ориентированных инновационных проектов в регионе.

Ключевые слова: экономический субъект, элемент развития, экономический инструментарий, информационные инструменты, экологоориентированный инновационные проекты, портфель.

Mechanism of Economic Regulation, 2014, No 4, 32–42
ISSN 1726-8699 (print)

Peculiarities of Application of Information Instruments in the Formation of Eco-Oriented Portfolio of Innovative Projects in the Region

ELENA V. SHKARUPA*,
IVAN V. BURYCH**

* *C.Sc. (Economics), Associate Professor,*
Department of Economics and Business-Administration, Sumy State University,
R.-Korsakova Street, 2, Sumy, 40007, Ukraine,
phone: 00-380-542-332223, e-mail: elenashkarupa@gmail.com

***Technician manager, 1 cat. Department of Economics and Business-Administration*
Sumy State University, competitor of the scientific degree
R.-Korsakova Street, 2, Sumy, 40007, Ukraine,
phone: 00-380-542-332223, e-mail: i.burych@mail.ru

Manuscript received 12 October 2014

Modern tendencies are marked by economic risk factors which compromise their ability to sustainable development. The article discusses the theoretical and methodological approach to strategic planning for the portfolio of innovative projects. It allows to realize economically reasonable and environmental safety projects that are focused on sustainable development concept. Problems of formation of the portfolio of innovative projects in the modern conditions of managing, is a major factor for the development of environmental economics and environmental protection in the region. Necessity of decision-making and coordination of ecological and economic interests of business and society encourages to consider the specific use of information instruments during the formation ecological-focused portfolio of innovative projects in the region. This research defines the key steps that will help to form the projects portfolio in the region and features of using of information instruments in this process, key functional stages of formation of the portfolio of eco-oriented of innovative projects in the region.

Keywords: economic entity, element of development, economic instruments, information tools, eco-oriented innovative projects portfolio.

JEL Codes: R58, Q56, Q58

Figures: 1; *References:* 15

Language of the article: Ukrainian

References

1. Ansoff, I. (1989), *Stratehicheskiy management*, Moscow, Economy. (In Russian)
2. Berezhna, M. V. (2014), Environmental responsibility of business subjects in the system of equilibrium region, *Theoretical and practical aspects of the economy and intellectual property*, Issue 1 (10). T1. (In Ukrainian)

О. В. Шкарупа, І. В. Бурич. Особливості застосування інформаційних інструментів при формуванні портфелю екологоорієнтованих інноваційних проєктів на регіональному рівні

3. Byrman, L. A., Kochurov T. B. (2010), *The strategy of innovative process management*. Publishing: Case ANE. (in Russian)
4. Byrman, G. (1997) *Economic analysis of investment projects*. Moscow, Banks and exchanges. UNITY. (In Russian)
5. Doyle, P. (2001), *Marketing, orientyrovanny on stoimost (Marketing, oriented on cost)*. SPb: Peter, (In Russian)
6. Karloff, B. (1991), *Delovaja strategiya. Conceptsia, sodержanie, symboly (Business Strategy. Concept, content, characters)*. Moscow: Economy. (In Russian)
7. Myers, S. (2008), *Principy korporatyvnyh financov*, Moscow: ZAO "OLIMP-Business". (in Russian)
8. Myntsberh, G. (2000), *School policies. Strategic Safaris: tour of the wilds of management strategies*, SPb: Peter. (In Russian)
9. Oborska, S. V. (2008) Conceptual bases of formation of the system of industrial enterprise crisis management, *Visn. Nat. the University "Lviv. politehnika."* (In Ukrainian)
10. Semko, I. B. (2011), Portfolio management energy projects in modern enterprise software environment MS PROJECT, http://www.knuba.edu.ua/doc/zbirnyk1/urss8_pdf/50-54.pdf (In Ukrainian)
11. Teslya, Y. M., Gotz V. V., Gotz H. M. (2011), Sources of information environment development company <http://urss.knuba.edu.ua/zbirnyk-7/article-240> (In Ukrainian)
12. Sharp, W. (1997), *Investments - M.: Infra-M.* (In Russian)
13. Shevchuk, I. B., Vaskiv O. M. (2012), Theoretical aspects of the development and application of information technology in economics and management, mezo-level and micro-level. <http://www.sworld.com.ua/simpoz2/82.pdf>. (In Ukrainian)
14. Shevchuk A. V. (2007), Information technology in the socio-economic development of the region. *Lviv*. (In Ukrainian)
15. Yazlyuk, B. L. (2011), Strategic management of investment and innovative portfolio of business enterprises in small ,Galician Economic Bulletin. (In Ukrainian)